

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 3 frt. 50 kr. egy hóra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős:

Kutasi Imre
kiadó s laptulajdonos.

Szerkesztőség: Nagy-Várud-utca 2087. sz. GÁLL-ház (emelet).
Kiadóhivatal: Nagy-Várud-utca 2087. sz. GÁLL-ház (földszint).

Hirdetések a legmódszerűsebb árazásmód mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Uj memorándum.

Debreczen, augusztus 26.

(G.) A budapesti nemzetiségi népgyűlés határozatainak publikálása óta mindenki tudja, hogy a dákkóoláh propaganda nagyszájú apostolai új memorándumban akarják képzelt sérelmeik orvoslását keresni a koronánál s hogy az új memorándum előkészítésével egy kiküldött negyvenötös bizottság van megbízva.

Mikor báró Bánffy Dezső a nemzetiségi aspirációk teljes ismeretével bírálta el a nemzetiségek fészkelődésének érdembeli eredményét, ugyanakkor kijelentette azt is, hogy a negyvenötös bizottságot, mint törvénytelen, fel fogja oszlatni.

Ez a kijelentés az, amelyért a nemzetiségek szennylapja, a Tribuna újabb elnyomatásról panaszkodik s arra izgatja a népet, hogy ha a „kongresszus” programjának a választási törvény revíziójára vonatkozó részében foglalt követeléseiknek a magyar kormány sürgősen eleget nem tesz, járuljanak a millenáris ünnepségek kellő közepén egy új memorándummal a király elé.

Ugy látszik, az első memorandum szármalmas sorsa nem térítette észre az agitációk kolomposait, úgy látszik, hogy már elfeledték, hogy a kiegyezés alkalmával az erdélyi részekben érvényes választási törvény az ő kívánságukhoz képest

maradt hatályban és hogy a magyarországi census alapján sokkal kevesebb választójuk volna.

Ebben az irányban tehát minden törekvésük esztelen és céltalan.

De lássuk az érem másik oldalát.

Hangsúlyozzák, hogy a magyar kormány a nemzetiségekkel szemben „csak a z é r t i s” politikát csinál. No már ehhez az állításhoz igazán csak a kulturligától felbérelt, a józanesség legcsekélyebb látását is teljesen kizáró, gondolkozásmód szükséges.

Ez a gondolkozásmód, a nemzetiségek politikájának ez az iránya magyarozza meg azt a körülményt, hogy az oláhok tényleg azt hiszik, mikép az első nehéz lépést sikerrel tették meg akkor, mikor a budapesti népgyűlés — szerintük nemzetiségi kongresszus — engedélyezését kieszközölték.

Pedig hiába áltatják magukat, mert az engedélyezés megtörténte csak egy dolgot bizonyít s ez az: hogy Magyarország a kormány a szabad gyűlekezés jogát nem korlátozza senkivel szemben sem, még akkor sem, ha a gyűlekezés rendezői olyan nagy mérvben reászolgáltak is a megrendszabályozásra, mint azt a nagy Dákó-Románia halva született ideájának megteste-

sítésében utazó mártirjelöltek tették.

Ezt a tényt persze nem konstatálják oláh „testvéreink”, mert nem alkalmas az izgatásra. Hanem elferdítik, hogy alkalmas legyen és kommentálják agyafurt álokkodással a következőképpen:

„A kormány már beadta a derekát, mert engedélyezte a kongresszust egy előbb felosztatott pártnak két olyan párt közbenjöttével, amely hivatalosan szintén nem létezőnek volt nyilvánítva.”

Hogy ez az okoskodás milyen szármalmasan nevetséges és milyen szemérmellen, az nem szorul bővebb kommentárra.

Bevonták a közös akcióba a horvátokat is s ezzel azután szerintük megalakult a szövetségzett nemzetiségi pártok központi komitéja. A komitéval foglalkozva kiválóan hangsúlyozzák, hogy ők felhatalmazott képvisellel bírnak s ezért a komité fel sem oszlatható.

Ez az állítás a tizenkilencedik század legnagyobb naivsága.

Hol van a felhatalmazás egy olyan gyűlekezeti birtokában, amelynek tanácskozásai és határozatai ellen országszerte éppen azok a nemzetiségi elemek tiltakoznak, amelyek képviselét a gyűlekezők maguknak és a közvéleménynek szuggerrálni akarják?!

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Mese egy varrógépről.

Önök bizonyára mindnyájan ismerik Kiss József ilyenczimű remek költeményét, amelyben megkapó módon mond el egy történetet, mely a szűk varrószobácska kiellen négy fala között játszódik le és egy halálra sebzett nő sziv tragédiájával végződik.

Könnyű vala pediglen a neves költőnek a varrógépről regélni, mikor az tényleg létezőt, szorgalmasan zakatolt napestig és muzsikájával édes álmokba ringatta, majd biztatta és vigasztalta a szegény, csalódott leányzó. — Mennyivel nehezebb feladat vár im reám, oly dologról írni, mely nincs meg egyebütt, csak egy vézna kis leány szelid, ábrándos lelkületében és rózsás álmaiban. — Vagyis a meseországban.

Az édes reménykedés és epedő vágyakozás, mely a 18 éves leányok szívébe betölti: az ébredő szerelem, valamint az ismeretlen eszménykép iránt való rajongás, mely enni-való naivságra, vagy szemetszuró kaczerködésre készíti — ezen homályos érzéseknek minden skálája meg volt a kis Pepiben is. A természet titka és módja szerint ebben különbözött a többi leánytársaitól, bár társadalmilag a közhasználatban lévő szabályok és törvények szerint jóval alantabb azoknál, akik selyembluzoson naponia a legesengőbb kaczagásukat a legbiztatóbb pillantásaikat vizsgálják a korszóra és egyéb közhelyekre — bemutatni.

Hősömnek, a kis Pepinek nincsen selyembluzza, ő csak szégyenkező, sietve szeli a korszót keresztül, ha történetesen arra viszi utja, de igenis neki vannak ábrándjai, titkos vágyakozásai az „elérhetlen” után, melyben minden gondolatja ébren és álmaiban összpontosul. Ez pedig még nem is egy „valaki” civilben, vagy mondurban — hisz képzeletben válogathat az ember bennök — nem visel sem csengő sarkantyut, sem fényes ezilindert, szóval nem volt „valaki” csak egy „valami.” S pedig élettelen, idomtalan jószág fából és fémből gyártva: egy pörölő zakatoló varrómasina.

Istenkém, édes kis Istenkém, mennyit ábrándozik erről ez a csöpp teremtes. Könyveket lehetne megírni róla. Bizonyára kitelnék legalább is oly érzélgős történet belőle, mint a Shakespeare Juliájé. Hogyan tartá fogva a lelkét az igézet, ha a kirakatokban látta eszményképét mutatósan adjusztálva, hivatalkodón s mily megnyugtató, boldog érzés szállta meg, ha csak így üvegen keresztül is szemlélhette és bámulhatta, azt a mesés szerkezetet, mely a delejnek ellenállhatlan áramlatával vonzotta az ügyefogyott gyereklányt.

Egy egész sereg parádés, glédába sorakozott Romeót látott bennök a szegény leányka, melyek közül választathott volna kénye-kedve szerint, ha Dárius kincsével bír, avagy ha leköti keserves keresményét hónapokon keresztül ama csalogató részletivekre, melyek a szegény ember vérét szipolyazzák.

De Pepi nem tehette sem az egyiket, sem a másikat. Volt egy munkaképtelen, beteg anyja, akinek éhezni nem volt szabad. Ő

csak győzte volna egy jó darabig a nélkülözést, mert a fiatal természet, az kérem szívós. De ha az ember már tul van az ötvenen, bizony nem igen alkalmas az offéle ekszperimentumokra. Takarékoskodni tehát abból a falat kenyérből nem lehetett. Sem félrakerkni abból a panaszos pár krajczárból, amit megkeresett. — Másképp pedig nem vihette ő kelme épen semmire sem.

Nagyon ügyetlen formájú lányka volt, egy cseppet sem sem tetszelős és ez igen súlyosbitotta a helyzetét. Lám, a Cilli pajtása, akivel együtt tanult a Rézi néminél öltögetni, villogó szemével és élénk temperamentumával már magába bolondított egy rőfös legényt és az csakugyan el is vette. Nem sok ugyan de az adott körülmények között ez is fényes karrier. Cilli most szolgálót tart, ki a kosarat czipeli utána a piacra és nyilvánosan „ténsszasszonynak” cizmezi. — A mi szintén nem utolsó dolog elhíhetik.

De, meglássák ez a szegény Pepi, ez már nem viszi semmire. Simára fésült fekete kis jószág, vézna, töpörödött alakjával és aláztos, félénk modorával nem fog ilyen magas polczra jutni soha. Csak 18 éves még, de gyakran megesik, hogy összetévesztik az anyjával. Mert ő nem is próbálkozott fiatalnak lenni. Pour corriger la nature — nem süti a haját, nem hord fűzöt, sem divatos ruhát, sem kalapot. Szinehagyott fakó kartonba öltözködik, mely elmosódik teljesen az ő arcszínével. Olyan a mintájuk is, mint egy kopott, elavult tapéta. Szürke és öreg.

De hát ez is jó volt a Pepinek. Hiszen neki nem volt kimenője, nem volt ünnepnapja ami a földolog, nem volt tükre. Otthon ült

Sehol! Már pedig törvényesen létrejött meghatalmazás nélkül törvényes képviselő nem létezik és minden törvénytelen képviselőt, gyülekezetet, komitét akkor oszlathat fel az államhatalom, amikor neki tetszik, a nélkül, hogy ez intézkedésének a jogszerűsége és helyessége fölött még csak vitatkozni is lehetne.

Igazi farizeuskodással akarják elhíttetni az oláhok, hogy ők nem forradalomra szövetkeztek a többi „elnyomott” nemzetiséggel, hanem programjukban első helyen áll a béke. Ők nem pártolják a parlamenten kívül való küzdelmet, de kénytelenek folytatni addig, míg a választási törvény revíziójával módot nem nyújtanak nekik arra, hogy bejussanak a magyar parlamentbe.

Kétségtelenül felállították tehát a nemzetiségek a tételt. Vagy adunk nekik alacsonyabb censt, vagy elrontják a nemzeti ünnepünket s Európa szeme előtt panaszolnak be bennünket a koronás magyar király előtt.

Fenyegetés és erőszak ez, de olyan fegyver, amely teljesen méltó azokba a kezekbe, a melyek villogtatják.

Politikai hírek.

Van-e királyunk, vagy nincs?

Az ultramontán tábor szócsöve a „Házánk” fenti czímen a következő jellemző hülyeségeket bocsátja világra.

Magyarország előtt nehéz napok vannak, nem a katonai manővereket, hanem az új törvények életbeléptetését értjük. A király Ischlben nyaral hetek óta, elmegy Csehországba, Stettinbe, Horvátországba, Kolozsvárra, de egy szó sem árulja el sem hivatalosan, sem félhivatalosan, hogy királyunk ellátogatna Budapestre, Magyarország székesfővárosába. Eljön a mi királyunk Magyarországra, nem annyira mint királyunk, hanem mint a hadsereg legfőbb ura — a civil magyarokra úgy látszik, megint haragszik. Ferencz József király távolléte tőlünk abnormitás és nem lehet

nap-nap után, sűrűn öltögetve ádáz varrásán azokkal az apró gyermekkezekkel, amelyek eltorzultak, meggémberedtek, még mielőtt tökéletesen kifejlődtek volna. Az izmok mind meggömbültek és konyulnak befelé. Ujjai talán már reszkettek is. Pontosan ezt nem lehetett megállapítani, mert senki sem törődött vele.

És a kereset, milyen is volt a kereset! A gépek, azok a szemtelen tolakodó gépek, lázas gyorsaságukkal és olcsó munkájukkal elszedték előle a kenyeret. Hogy is birt volna egy maga tíz ujjával ilyen hatalmas tulerővel versenyezni. Ha éjjelen át dolgozott is — és ez gyakran megesett — alig volt pár krajczárjával több. Pedig milyen szépen varrt, milyen aprón öltögetett és mi mindenfelét szegett a munkába az ő ártatlan csöpp lelkének merész ábrándjaiból. Ha azok a finom öltések beszélni tudnának, talán el is árulnák a bohókás lányának legédesebb vágyait.

De hát az emberek nem igen tudnak az ily hieroglifikából olvasni. Sem azokból a vörös virrasztó szemekből, melyeknek fénye megtört és elhomályosodott örökre. Csak úgy fizették, mint a gépmunkát, Hiába, kihaló félben a poezis, annak a remek pókhálószerű kézívarrásnak a poezisa, mely az ókor minden művészetét és himes romantikáját foglalja magában. Szerényen szorított helyet ennek a hatalmaskodó plebejusi mechanizmusnak, mely egyforma érzéssel — illetve teljesen érzéktelenül — egyhangu zakatolás mellett varrja a halotti lepelt, a darócztöltényt és a lenge

következmények nélkül, mert éppen a király jelenléte volna képes ezekben a szenvedélyek által fölkorbaesolt időkben a kedélyeket nyugalom felé terelni. Azért kérjük, van-e királyunk, vagy nincs? Vagy talán éppen szükség van a liberális kormányra, hogy a háborgó vizeket nyugodni ne hagyja, hogy halászhasson a zavarosban régi előírások szerint? Kapunk-e kérdéseinkre választ?

Püspöki konferencia.

Mint a Nemzet illetékes oldalról értesül, az egyházpolitikai törvények végrehajtása alkalmából kiadandó közös főpásztori levél és utasítás ügyében f. hó 31-én tartatik meg a püspöki konferencia a budavári primási palotában. A meghívókat a hercegprimás márszétküldte.

A budavári primási palotában Vasary Kólos hercegprimás elnöklése alatt püspöki előértekezlet volt, amelyen a házassági és születési anyakönyvekre s az ezekkel kapcsolatos egyházi funkciókra és a gyermekek vallására vonatkozólag kibocsátandó közös pásztorlevél anyagát és formáját beszélték meg. Az értekezlet, amelyben Schlauch Lőrincz nagyváradi, Hornig Károly veszprémi és Mihályi Viktor lugosi püspökök vettek részt, elhatározta, hogy aug. 31-én tartják meg a nagy konferenciát.

Külföld.

Bulgáriából.

A Politik közli Cajkovicznak, a cankovisták bizalmas emberének s agitátorának következő nyilatkozatait:

A bolgár népnek 99 százaléka az oroszok felé huzs el van telve a hármasszövetség iránt való gyűlölettel, amelynek oka abban rejlik, hogy a berlini szerződés nagyon szűkre szabta Bulgária határait, holott Oroszország San-Stefanóban ötször nagyobb területet szánt a bolgároknak. Ausztria-Magyarország (Magyarország) volt az, amely diszkredit küldött Abdul Kérimeknek s a bolgár-szerb háború alatt megakadályozta terjeszkedésében a győztes Bulgáriát. Ha Ferdinánd a bolgárok vallásában neveli föl gyermekeit s a bolgár nép élén a nemzeti eszmék megvalósításáért fog küzdeni, akkor a békeség Oroszországtól magától is meglesz. S ha Oroszország még

gyöngyharmatos nászruhát. Csakugyan mint egy automata.

S mégis, eme szembeöltő prózája és kiméletlen durvasága daczára győzni tudott az érzélgős varró lányka felett. Hatalmába kerítette, elfoglalta egész lényét, benépesítette álmait és feleségizta vágyakozásait. Ennek a szegény csunya Pepikének elérhetetlen ideálja a varrógép. S mégsem bírja megszerezni, mert se nem bir mesés vagyonnal, se nem kötheti le keresményét azokkal a csalóka részletekkel, mert az anya munkaképtelen és beteg és ennél fogva éhezni nem tud... S valószínűleg azért, mert még késnek valahol a beláthatatlan szférában azok a ment angyalok, kik megváltják az ily szerény szegényeket, ezeket a valódi nyomorgókat, kiknek hálájuk nem terjedvén ki a nyilvánosság tág terére, nem növelheti a hiúságot, hanem csak hőfohászként száll a menyinyek urához abból s szűk oduból, ahonnan egy élettelen otromba varrógéppel beköltözik a boldogság és a megváltás: a derű és a napfény.

Vajha, eme nem létező varrógép jóakaró akcióra késztené őket a szegény Pepi érdekében, a ki annyira áhitozik és vágyakozik egy varrógép után, akinek oly vörösek a szemei, oly gémberedtek az ujjai és oly öreg, oly végtelenül elgyengült és fáradt, pedig még csak 18 esztendő.

Szánakozzanak rajta, az Isten áldja meg önöket.

Vigolla.

ezután nem ismeri el Ferdinándot, a bolgár nép azért nem hagyja el őt. Ha pedig Ferdinánd vagy utódai nem bírnak megmaradni a trónon, akkor inkább a köztársaságot kiáltja ki Bulgária, mintsem új fejedelmet választson.

Üdvözlöt Milánnak.

A kormány üdvözlő táviratot küldött Milán királynak tegnapi születése napja alkalmából. E táviratban hálással megköszöni Milánnak az Obrenovits-dinasztia és a szerb nép érdekében kifejtett tevékenységét. Novakovics miniszterelnök Milán királytól a következő távirati választ kapta:

Szívvel köszönöm önnek és a királyi kormány mai szerencsekívánatait. Igyekezetem és törekvéseim arra irányultak, hogy hazám tradícióinak és az állam jólétének megfeleljek, különösen pedig, hogy a szélső elemek tendenciáját elnyomjam. Ebben a törekvésemben sokat támogattak ama férfiak közül kik ma a kormány tagjai: hálással emlékezem meg róluk. Hogy mennyire sikerült ez nekem, a történelem fogja megbecsülni melynek ítéletét nyugodtan várom e kiáltással:

Eljen a király! Eljen a haza!

Milán.

A gabona-piacz kilátásai.

Debreczen, aug. 26.

Az idei gabonatermés — az elemi csapások által látogatott egyes vidékek kivételével — hazánkban általában véve jónak mondható; a takarmány- és kapásnövények eddigi s ezután várható hozama pedig épen kitünő, úgy, hogy a gabonatermés tetemes része exportálható volna, ha — az árak csak kissé kedvezőbbben alakulnának. Nagyon természetes tehát, hogy minden gazdának figyelme a gabonaárak alakulásán csügg, sőt elmondhatni ezt társadalmunknak — közgazdasági viszonyaink fejlődése körül érdekeltek — összes osztályai és köreiből, mert államháztartásunknak épügy, mint általában egész közgazdaságunknak fellendülése még mindig egyenes arányban áll nemcsak a jó természettel, de a jó árakkal is.

Hogy mit várhatunk e tekintetben a legközelebbi jövőtől, azt természetesen bajos volna csak hozzávetőleg is előre megjósolni, mindazon által üdvös dolog figyelembe venni egyes olyan adatokat, melyek a gabona-piacz konjunkturái iránt, ha nem is teljes, de többé-kevésbé mégis megbízható tájékozódást nyújtanak.

A magyar földművelésügyi minisztériumnak évi kimutatása az egész földkeresség buza- és rozsterméséről s a rendelkezésül álló készletekről ez idén már tegnap előtt — tehát pár nappal a bécsi vásár előtt — megjelent oly kimerítő és megbízható pontossággal, hogy abból egy a termelők, mint a fogyasztók, valamint a kivittl közvetítő kereskedőink haszonnal vonhatják le maguk számára a konjunktúraikat.

A földművelésügyi kormány az ő jelentésében a külföldről begyűlt adatokat részben a konzulok jelentései alapján használta fel, melyek most sokkal részletesebbek és megbízhatóbbak az azelőttiekénél. Hazánk állandó gazdasági tudósítói is az idén nemcsak a terméseredményekről számoltak be, hanem az elemi csapások által okozott károkat is részletezték, úgy, hogy ezuttal az elemi csapásokról is bőséges tájékozás lett nyújtva a közönségnek.

A kormány által készített és közzétett jelentésből azon figyelemreméltó körülmény tűnik ki, hogy míg a világ gabona termése tavaly átlag jó közepes volt, addig az ideiről elmondhatni, hogy a legutóbbi 10 év termései között a leggyöngyösből, mihez nagyban hozzájárult az is, hogy ez idén a gabona terület 10 százalékkal volt kisebb a tavalyinál. Számokkal kifejezve a buza és rozstermésnek tavalyi 140—145 millió hektoliternyi feleslegével szemben ez idén körülbelül 40 milliónyi fedezetlen hiány mutatkozik, úgy, hogy bátran

állíthatni, miszerint ilyen gyöngye gabonatermés már régen nem volt a világon.

Ezen adatok természetesen az egész földkerekség termésére vonatkoznak. De azért hazánkban sem sokkal jobb a viszonyok. Az előző évek átlagos 14-15 millió méter-mázsányi kiviteli mennyiségével szemben az idén kivihető buza felesleg nem több 10 millió méter-mázsánál, míg roszból feleslegünk egyáltalán nincs is; igaz ugyan, hogy e megcsappant felesleget nem annyira a gyöngébb termésnek, mint inkább az azóta is folyton emelkedett belfogyasztásnak tulajdoníthatjuk, a mi részben örvendetesnek mondható, tényleg azért mégis úgy áll a dolog, hogy közel tizenkét év óta ilyen csekély feleslegünk nem volt.

Midőn ily formán a földművelésügyi kormány mindent elkövetett arra nézve, hogy alapos utánjárással a világ termése és készletei felől a magyar gazda közönséget és kereskedő világot tájékoztassa, addig a termelőinknek áll most már rajta lenniök, hogy a bőrükre spekuláló üzérkedés áldozataivá ne legyenek, hanem bölcs előrelátással és óvakodással a maguk számára biztosítsák azt a hasznot, mely a jelek szerint várható emelkedő iránzatból kínálkozik, és a melyhez arczok verejtékével ők érdemesültek első sorban jogot formálhatniok.

Irodalom és művészet.

Rózsa Sándor a Szabadságharcban.

Az 1848/49-iki magyar Szabadságharcz Története című nagymunkának most jelent meg a 42-ik füzet, melyben Gracza György rendkívül érdekesen írja le Rózsa Sándor 1848-ki szereplését. Egészen új alakban látjuk, a hírhedt betyárt, aki száz főnyi lovas csapatjával szörnyű pusztítást tett a fellázadt ráczok (szászok) közt. Igen szépek a füzet képei is; különösen érdekes a magyar bankóprés és maradványainak a bemutatása. A képek a következők: Osztrák hadilobogó, Honvéd tüzelt, Donyow, honvédezredes, Vécsey tábornok, tábori láncos, töltényláda a honvédseregnek, Oláh prefektek Kardja. — A honvédség fegyverei. (Az Aradi Erekllye muzeumban őrzött eredeti után), Bohusni Szőgyén Autóma. Az 1848/49. magyar bankóprés maradványai. Az aradivár szükségpénze, Bem arczképe Petőfi Sándor rajzolta. Pénz nyugtatvány.

DEBRECZENI ÉLET.

Újra itthon.

— Szegény-kép. —

Lassan-lassan, de mégis haza szállingóznak az asszonykák a fürdőből. A négy és hat hetes kura üdítő pihenése meglátszik ruganyos lépteiken, pirosló orcáikon s szemekben, melyek mintha még vakítóbban csilognának, mint azelőtt.

Szinte újjászülettek, megfialodtak ez alatt a pár hét alatt, a míg nem voltak idehaza. Nem csoda, ha a férj uramék kétszeres tüzzel szoritják őket sziveikhez.

Itthon vannak tehát, azaz itthon lesznek maholnap mindnyájan. Nem fognak többé hiányozni a fő-utca sétálói közül, sem a czukrászatokból. Megjöttek s ujult kedvvel szedik áldozataikat a könnyen hevülő ifjuság köréből.

Az első napok még kissé szokatlanoknak tűnnek fel előttük.

Még emlegetik a fürdőbeli életet; a korai kelést, a hatféle toalettet, melyet egy nap magukra kellett venniök. Még csipdesik a férj uramat az udvarlók nagy számával és dicsérik az öreg orvos tapasztalt tanácsait.

Aztán lassankint visszatérnek a régi körkérvágsába. Nem szólnak a fürdőről s csak itt-ott kerül még néhány szóra az a pár hét, amit férjeiktől távol töltöttek.

A férj pedig — e legálmokabb teremtese a világnak — forró ölelések és még forróbb csókok közt sugják kis feleségeik fülecskéibe, hogy mennyire érezték hiányukat. — Hányszor akartak oda utazni, hogy legalább egy napig lehessenek újra együtt, de nem lehetett. Elmondják, hogy milyen unalmas volt itt az élet. Társaságba sem igen jártak. Későn keltek, korán feküdtek. Szinte maguk is csodálkoztak rajta, de azután egészen megszokták . . .

S a kis feleség meg odasimul a férjhez, s így gondolkozik:

— Kópé, azt hiszed, megcsalhatok? Tan nem tudom, hogy éjjel előtt sohasem jöttél haza? Hogy a szalma-özvegyek társaságának legkitartóbb tagja voltál? Hogy udvaroltál — uram bocsásd — a volt varónőmnek is? Azt gondold, nem tudom, hogy örvendél ennek a kis „pihenés“-nek, melyet a kompánia előtt olyan fennen hangoztattál? . . . Tudok mindent, de nem szólok semmit. Azt sem mondom el, hogy én sem untam magam. Csinos huszártisztek, kedves fürdőorvos és egy igen ügyes, szellemes ifju voltak körülöttem mindig. Azt sem kell neked tudnod, hogy hány éjjeli zenét s mennyi virágcsokrot kaptam. Mulattam én is. Gondoltam ugyan rád sokszor, de ez a kis „pihenés“ nekem is nagyon jól esett . . .

A fiatal pár mosolyogva öleli át egymást és míg ajkaik edességről szólnak, olykor-olykor eszükbe jut a „vakáció“ egy-egy kedvesebb alakja.

De az nem ront a dolgon semmit. Ők azért szeretik egymást. És jövőre alig várják, hogy újra bekövetkezzék a fürdő-szezon. Hiszen az asszonykának szüksége van rá. Az orvos azt mondta. A férj pedig beleegyezik, bárha „szive vérzik is utána“ . . . —cs.

Vidék.

— Megbüntetett főhadnagy. Néhány héttel ezelőtt, mint annak idején megirtuk volt, nagy feltűnést keltett Nyiregyháza gróf Sztáray Tasziló főhadnagynak Áldássy Mihály odaváló fogadással történt afférja. A gróf ugyanis megkorbácsolta a fogadóst, miután ez arra kérte, hogy vendéglőjét ne látogassa. Áldássy megtette a lépéseket, hogy a brutalitásért elégtételt kapjon s ma csakugyan megkapta a kért elégtételt. A nyiregyházi főkapitányság ugyanis a következő átiratot kapta a kassai hadtestparancsnokságtól:

Kassa, augusztus 17.

Sziveskedjék tudomására hozni Áldássy Mihály kávéosznak, hogy gróf Sztáray Taszilóval való ügyében megtörtént a végleges döntés és hogy az utóbbi megkapta törvényes büntetését.

Kennner vezérőrnagy.

Gróf Sztárayt, mint hírlík, büntetésből Csernoviczra helyezték át.

— Az első polgári házasság Nagyváradon. Nagyváradon az első jegyespár már jelentkezett, hogy polgárilag fog egybekelni. Tinez Rudolf 15. ezredbeli huszárorrmester Gottlieb Szerénát veszi el. Az első polgári házasságot Komlóssy József városi aljegyző, anyakönyvvezető végzi. Jelen lesznek a főispán, polgármester és Szunyogh Loránd anyakönyvi felügyelő is.

— Történelmi fa pusztulása. Mármarosvármegyében az urmezei határban Pogány Ödön főszolgabíró birtokán van egy régi szilfa, melyről a néphit azt tartja, hogy II. Rákóczi Ferenc ez alatt az óriás fa alatt kötötte el utolsó ebédjét, mikor hazájából kibujdusva, Lengyelország felé menekült. A Rákóczi nevet és emlékeket nagy kegyeletben tartó szegény orosz nép e fa mellé keresztes állított s odajárt imádkozni. Mondják, hogy az

ősök is kegyeletos tiszteletben tartották az öreg, terebélyes fát. Egyszer egy juhász juhái számára levagdalt a fa ágából; ez annyira felharagította a pallasjoggal bíró földesurakat, hogy uriszéket ülve, levágtatni rendelték a fapusztító juhász kezét. Pogány Ödön maga is kegyeletosn őrizte ez emlékezeses fát s a tagosítás alkalmával külön hat hold földet hasított ki körülte, a közeli napokban duló vihar azonban tönkretette az öreg Rákóczi-fát. [Az ötméter kerületű szilfa derékben kettétört s koronátlanul áll, mint egy letört piramis. A csonka törzset tulajdonosa fedél alá téteti, hogy megóvja a végleges enyészettől.

— Villamvilágítás Nagyváradon. A nagyváradiaknak is villamvilágításuk lesz nemso-kára. — A város és a gázgyár közt fennálló szerződés szerint, ha a gáznál jobb világítási rendszert két város tényleg berendezte, köteles a gázgyár Nagyvárad közvilágítását is a szerinti átalakítani. A villamvilágítás már több magyar városban be van vezetve s így a szerződés említett pontja aktuális lett. A városi tanács most igyekszik a szerződésnek érvényt szerezni.

Egyház és iskola.

** Jogakadémia utjánarai. Buzás Pál volt jogakadémiai tanár távozásával a kollégium jogi fokultásán két tanszék; a nemzetgazdaságtani, és a pénzügyi üresedett meg. Kiss Áron püspök a két tanszékét városunk két tekintélyes ügyvédjével a jövő iskolai év első felére a mai napon töltötte be, — a mennyiben az elsőre dr. Megyery Pál ügyvédet, az utóbbira pedig Takács Ferenc ügyvédet kinevezte. A két új tanár szeptemberben elfoglalja tanszékét.

** Presbyteri közgyűlés. Az ev. ref. egyház presbyterei ma délután három órakor az egyház épületének tanácstermében Némethy Lajos és Szinay Gyula elnöklété alatt ülést tartott, a melyen különböző felszólalásokat és folyó ügyeket tárgyaltak. — Az egyház gazdasági, valamint épített bizottsága holnap délután öt órakor fog ülést tartani ugyanazon teremben s szintén folyó ügyeket intéz el.

** Beiratások a nőipariszkolában. A helybeli jótékony nőegylet által létesített nőipariszkolában a rendes tanítás folyó évi szeptember hó 3-án kezdődött. A midőn ezt a nagy közönség becses tudomására hoztuk, felkérjük, hogy beiratkozás végett az intézet helyiségében — Péterfia, Stefánia árvaház — jelentkezni siessenek.

A beiratkozás e hó 27-től szeptember 3-ig tart, mindennap reggel 8-12-ig, d. u. 3-5 óráig.

A nőipariszkolába beiratkozhatnak olyan növendékek, a kik 14-ik életévüket betöltötték és az elemi iskola VI-ik, vagy a polg. iskola, esetleg felsőbb leányiskola I. II. osztályát jó sikerrel elvégezték és ép, erőteljes és egészséges testalkattal bírnak.

Tandij egész évre 35 frt. mely félévénként előre fizetendő, elnöki engedély mellett kivételosen havonként is fizethető. Az 5 frt beiratási díj azonban az első félévén, — vagy havi — tandijjal a beiratáskor fizetendő be.

A nőipariszkolába beiratkozhatnak olyan növendékek is, kik egyes szakcsoportot óhajtanak megtanulni, ezek mint rendkívüli növendékek vétetnek fel és ugyanazon tandijat fizetik, mint a rendes növendékek.

A beiratást Kubek Erzsébet ideiglenes megbízott igazgatónő eszközözi.

A nőipariszkola választmányának nevében: Debreczen, 1895. aug. 26.

Verecsné Szatmáry Teréz, elnök.

Joó István, főtitkár.

** Iskolai értesítés. Az ágost. hitv. evang. elemi iskolában, mely négy fiu és hat leányosztályból áll, a beiratások f. é. szeptember hó 2-4. napján eszközöltetnek. Beiratkozni lehet a Miklósu. 1905/6 s. z. a. levő iskolai helyiségben és pedig d. e. 9-12 óráig, d. u. 3-5 óráig. — A tanév szept. 5-én d. e. 9 órakor tartandó istentisztelettel veszi kezdetét. — Az első félévén tandij a beiratás alkalmával fizetendő; Debreczen 1865. aug. 26. Az ágost. hitv. ev. iskolaszék.

A nápolyi gályarabok emlék oszlopa.

Az 1600-as években a magyar protestantizmus elfojtására Magyarország legjelesebb 41 hitoktatóját és tanárát Nápolyba, gályarabságba hurczolták, a honnan a vallásukért sok éven keresztül szenvedett martyrokat Ruyster Adorján, egy lelkes protostáns ember szabadította ki.

Ezeknek a nagy emberek már-már emléke is feledésbe kezdett menni. A midőn egy debreczeni hitbuzgó, a magyar protestantizmus fejlődéséért áldozatot nem kimélő urnő, özv. Hegyi Mihályné azon elhatározással lepett meg mindannyiunkat, hogy e nagy emberek emlékére a kollégium előtti „Emlék kertben” a saját költségén emlékoszlopot állíttat fel.

A nemes lelkű urnő ígérte, aki a Debreczenben létesítendő protestáns egyetem javára 20,000 koronát adott, tett követte; mert a fővárosi Gerenday és Fia cégénél megrendelte a hatalmas emlék oszlopot, a melynek alapzati munkálatait Horváth István építész már megkezdte.

Az emlékoszlop, ez addigi megállapodás sok szerint szeptember hó elsejére készül el s érkezik meg Debreczenbe s 10 ére azt teljes összeállítják, hogy a szeptember hó 21-én kezdődő egyházkerületi közgyűlés alkalmával annak leleplezését is megtarthassák, természetesen ünnepélyvel egybekötve.

A négy méternél magasabb emlékoszlopon a negyvenegy gályarabságot szenvedőnek a neve lesz bevésve, azonkívül az oszlop péterfia utcai oldalán egy bronzból készült galya s egy nyitott biblia lesz, a hitoktatók jelmondatával. Másik oldalon a megszabadító Ruyster Adorján neve s az 1676 ik év, mint a megszabadítás éve.

A gályarabságot szenvedettek vonatkozólag Balogh Ferenc főiskolai tanár ur szíveségéből számos érdekesebb dolgot közölhetünk.

A gályarabságba vetett hitoktatók valamennyien lelkészek és tanárok voltak s a legkiválóbb alak Selyey István pápai református lelkész és superintendens volt, a kinek szenvedési valamennyit felülmúlták.

Ott volt az elfogottak között Harsányi István rimaszombati tanár, a ki szintén végig küzdötte a hosszúság, rettenetes szenvedéseket.

A debreczeni kollégiumba 1665-ben egy fiatal ember iratkozott be, a kinek bátyja ebben a kollégiumban tanár volt s ez Kocsicsergő Bálint, öcsese Kocsicsergő János volt professzornak.

Kocsicsergő Bálintot a kollégiumból Munkácsra hívták mg tanárnak, majd Székelyhídon is megfordult, amíg végre Pápara ment, miután az ottani kollégium „professzor-ává” választották meg. Itt érte őt az a csapás, hogy negyven társával egyemben Nápolyba vitték, a hol hosszú éveken keresztül a gályához lánczolva, óriási szenvedéseken keresztül sem szűnt meg buzgó kálvinista maradni.

Kiszabadulása után külföldre ment, ahol a gályarab hitoktatók szenvedéseit írta meg egykorán.

Ugyanezen munka után írta meg a mult században Bod Péter a „Kösziklán épült háza ostroma” című, a hitoktatók szenvedéseit tárgyaló művét.

Most majd a nagylelkű urnő vallásossága a magyar protestantizmus e sokat szenvedett martyrjainak soha el nem enyésző, marandó oszlopot emeltet, hogy a késő utókor is tanulja becsülni azokat a nagyokat, a kik vallásukért mindenüket feláldozták.

—d.

NAPI HIREK.

Debreczen, augusztus 26.

Időjárás.

A központi meteorológiai intézetnek Debreczenbe küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Augusztus 26. —
Változó felhőzet.—Zivatarok.—Hőszűrés.

A saison vége.

Hideg szellő kavargja fel az utcza porát, lehűtve a felforrott augusztusi levegőt. A fák lombjai között már hervadó félben vannak a levelek, itt-ott már elis sárgult egy-kettő. A szél felkapja s örült játékot űz vele a poros levegőben.

Az égen tarka-felhők száguldanak keresztül, az akácza másodvirágzásnak indult.

A cour listák elmaradtak a postáról, a hivatalokban serényebben folyik a munka, a személyzet újra megsaporodott.

Fürdőkről, nyaraló helyekről szállingóznak haza szép asszonyaink, leányaink, a város napról-napra élénkebb lesz.

Hiába perzsel a nap sugara, a kánikulla haldoklik s ma holnap itt lesz a gyümölcs érlelő ősz.

Olyan az idő, mint az ember, a sangvinikus férfikor után jön a melancholikus élemedett kor.

Az ősz ott künn majdan felváltja a tél, az ember is megöregszik s rá nézve is eljön az elmulás kora . . .

Crisantin.

— Jegyzék napló. A „Debreczeni Hirlap” kiadó hivatala szeptember hónaptól kezdve minden hó elsején mellékel előfizetői számára egy havi jegyzék naplót, amelyet mindenki czélszerűen használhat fel ügyeinek nyilván és rendbentartására, valamint emlékeztetőül. Az első jegyzék naplót lapunk szombati számához mellékelten veszik kézhez olvasóink. Ujjonnan belépő helybeli és vidéki előfizetőink a lapot szeptember 1-től október hó 1-ig teljesen ingyen és bérmentve kapják.

— Lajos napja. Nem ilyen csendes Lajos napot űlt Debreczen még csak két esztendeje sem. Most csendben űltük meg a nagy napot, úgy mintha gyászoltunk volna. És csakugyan gyászoltunk is. Nem külső jelekkel mutattuk ki gyászunkat, ott rágódott az szívünk mélyén. A legnagyobb hazafi hamvai már porladoznak a Kerepesi temetőben, de névünnepén azért minden magyar kegyelettel emlékezett meg a dicsőről, a nagyról, kit felejteni nem fogunk azért soha. Nyugodj békével, hazánk legnagyobbjainak egyik legnagyobbja, a béke honoljon poraid felett, hiába haltál meg, emléked élni fog a magyar nemzet szívében s a dicső eszme itt él közöttünk, mert eszméd nem halhat meg, mert eszméd örök. (Sz. Z.)

— Az állomás kibővítése. A debreczeni állomás kibővítésének ügye ismét közelebb jutott egy lépéssel a megvalósuláshoz. A belügyminiszter ugyanis jóváhagyta a város közgyűlésének azt a határozatát, a melylyel testületileg hozzájárul a kibővítéshez. A jóváhagyott határozat folytán a város átír az államvasutak üzemeltetéséhez, hogy a kibővítés megkezdése iránti intézkedéseket tegye meg.

— Tanácsülés. Debreczen város tanácsa ma délelőtt tartotta meg rendes heti ülését, amelyen apróbb folyóügyek nyertek elintézését.

— Debreczeni mintára. Szeged város megbízásából szombaton és vasárnap tanulmányozták a vágóhid berendezését és hűtőcsarnokát Tóth Mihály főmérnök és László Gyula gazdasági tanácsos Király Gyula tanácsos vezetése mellett. A szegediek a debreczeni vágóhíd mintájára akarják berendezni az ő vágóhídi teleüket. Megtekintették a vágómarha állományát is s vasárnap délben visszautaztak Szegedre.

— Bejelentési kötelezettség. A belügyminiszter tegnap körendeletet intézett az ősz-

szes törvényhatóságokhoz, amelyben elrendeli, hogy a születések és halálozásoknak a polgári anyakönyvvezető előtt való bejelentésének kötelezettségét hirdesse meg. A hirdetmény az élve szülöttek 7 nap alatti, a halvaszülöttek 1 nap alatti bejelentési kötelezettségét állapítja meg s a mulasztókat 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtja.

— Az árvaszéki elnök nevenapja. E őry Sámuel városi árvaszéki elnököt mai névnapja alkalmával szívélyes ovációkban részesítették a tisztviselők. Egyik gratuláló a másik után fejezte ki hivatalában a szerencsekívánatait. Készültek Boezkó Sámuel főkapitány üdvözlésére is, de ő még szabadságon van.

— A dalárda fogadtatása. A debreczeni dalárdát, amely Lembergben egy láncszemet fűzött a magyar-lengyel testvériség kötelékéhez, szombaton este fogadta a debreczeni pályaháznál Vértessy István főjegyző, helyettes polgármester. A hazatért dalosokat melegen üdvözölte s megköszönte nekik, hogy nemzeti missziót teljesítettek. A fogadtatásban nyilvánuló figyelem kellemesen lepte meg a dalosokat.

— Valiszallagok és pecséték. Debreczenben mindkét törvényhatóságához megérkeztek a valiszallagok, — melyeket az anyakönyvvezetők a házasságok megkötésénél viselni fognak. A széles nemzetiszínű szallagokat, melyeken a magyar arannyal van nyomva, mindazok — tehát az alispán és polgármester is — akik házasságkötésre jogosítottak beszerezni tartoznak. Megérkeztek ezenkívül Rásó Gyula alispánhoz a megye anyakönyvi kerületeinek a pecsétjei s megjött a város anyakönyvi kerületi pecsétje is, amelyet kisebb alakban alább reprodukálunk.

— Eljegyzés. Dr. Mandl Gyula konyári fiatal orvos eljegyezze Hajdu-Szoboszlón dr. Simon Gáspár főorvos bájós és szeretetreméltó leányát Erzsikét, aki kedvence az ottani társasköröknek. Gratulálunk.

— A kilencedik patika. A belügyminiszter tegnap küldte le véleményezés végett Debreczen város törvényhatóságához Keszthelyi Kálmán székelyhídi lakos, okl. gyógyszerésznek a Debreczenben felállítandó kilencedik gyógyszerészter engedélyezése iránti kérvényét. A legközelebbi városi közgyűlésen ismételt szönyegre kerül a kilencedik patika régen vajudó kérdése.

— Személyi hír. Körner Adolf városi tanácsnok szombaton Szepesmegyébe utazott, a honnan szerdán reggel érkezik haza.

— Tisztújító közgyűlés. A debreczeni önálló munkásbetegségélyző pénztár tegnap tartotta meg tisztújító közgyűlését, a melyen elnökké Szabó Bálint, pénztárossá Ormos Imre, jegyzővé Szabó István választott meg közfelkiáltással. A mult évi választmány újra megválasztott.

— Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést. Mély fájdalomtól metört szívvel tudatjuk a forrón szeretett jó férjnek, fiúnak testvérnek, sógornak és rokonnak néhai Magyarossy Béla dohány beváltó tisztartónak folyó hó 24 én d. u. 3 órakor életének 39 ik évében hossza szenvedés után történt elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei folyó hó 27 én kedden d. e. 8 órakor fog Erőmhályfalván beszenteltetni és ugyan ezen napon napon Debreczenben d. u. 5 órakor az indóháztól fog a róm. kath. egyház szertartás szeri helyre örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig folyó hó 28 án reggeli 8 órakor fog az egék urának bemutatni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat és jó ösmerőseinket bánatos szív-

vel meghívjuk. Érmihályfalva 1895. aug 24-én Bánatos neje: öz. Magyarossi Béláné sz. Greguss Anna. Édes anyja: Öz. Magyarossy Ferencné sz. Zágonyi Bacz Borbála. Testvérei! Gyula nejjével Tóth Katinkával, Ferencz Géza, Imre, Arpád és Erzsike és számos rokonok nevében is.

— **A tűzoltók nagygyakorlata.** Óriási közönség nézte végig tegnap délután a helybeli önkéntes tűzoltók nagygyakorlatát, a melyet a Kossuth utca végén levő mászótoronynál végeztek. A gyakorlatokat Publi k Ernő helyettes főparancsnok vezette Morvay Sótér osztály, Bálint és Molnár Mathu zsálem szakasparancsnokok segédkezésével. Az iskolai gyakorlatok után, többféle támadást intéztek a mászótorony ellen. Kevéssel hat óra után ért véget a sikerült gyakorlat.

— **Tűz a csapó-kertben.** Ma délelőtt 11 óra után óriási tüzlármával alarmozták a várost. A nagytemplom toronyórának tűzjelzésére nyomban kivonult a tűzoltóság Publi k Ernő helyettes főparancsnokkal és Morvay Sótér szakasparancsnokkal élén, teljes felszereléssel. Mire kiértek, már lángokban állott a csapó-kertben öz. Szabó Józsefné háza. A tűzoltók rögtön erőlesen támadták a tüzet, a melyet egy órai erőfeszítés után teljesen eloltottak. A veszély, tekintettel az erős szélre, igen nagy volt. A kár jelentéktelen, a rendőrség a tűz keletkezési okát kiderítendő vizsgálatot folytat.

— **Huszfilléres — krajczár.** — Voltaképpen nem hamis pénzek ezek, amikről azt az értesítést vesszük, hogy nagyon el vannak terjedve a piacon, csak fel vannak rugtatva az értékük. Megint csak azokról a kétfilléres bronzokról van szó, a melyeket amalgámmal bekennel, amittől ezüstös színt kapnak s rendkívül hasonlítanak a huszfilléresekhöz. Aki nem nézi meg figyelmesebben, nyugodt lélekkel veszi el az ilyen pézst huszfilléres gyanánt és természetesen minden elfogadott darabnál 18 fillérral károsodik. A hamisításokra figyelmeztetjük a közönséget.

— **Fülpök harcza.** A Csicsogó téren összetalálkozott a két Fülpök, János a bérkocsis, a ki szabad óráiban közsörüs is, és Mihály a csizmadia. A találkozásnak annyira megörültek, hogy agyba-föbe verték egymást, nagy utcai botrányt idézve elő. Az odasiető rendőr a két rokot a kapitánysághoz kísérte, a hol most együttesen — szomorkodnak.

— **Keresd az asszonyt.** Barbus János, mesterségére temetőcsész, családi állapotára nő, különös ismertető jele az, a mi hamleti kollegájáé is volt: filozóf a koponyák és a zörgő csontok között. Legfontosabb a családi állapota, mivel hogy e miatt került rendőrkézre. Nem vette észre, hogy csinos a felesége de a Ferencz bátyja már inkább világi ember volt. Nos, és az történt, hogy tegnap összetalálkozott az utcán, de akkor már mindent tudott a filozóf férj. A becsületbeli ügyet nagy publikum jelenlétében, ököllel, bottal és más egyéb segédeszközökkel bonyolították le. Befejezni márjuk csak a rendőrség fogja.

— **Lopás az Ondódon.** Bör János ondódi tanyai gazdától Poresui Viktor alig 14 éves fiatal napszámos egy ezüst órát láncostól ellopott. De rajta csípték s most a börtönben csücsül.

— **Díjlövészet.** A tegnapi díjlövészetben a legtöbb körlovással Veszter István két korona díjat nyert.

— **Híres verekedő.** Mike Jóskának verekedés tekintetében nincsen párja Debreczenben. Tegnap is szembeszállt a Csicsogó téren az egész ember vásárral. Hanem jól elverték s mikor már az anélkül is részeg ember tehetetlen volt magával, átadták a rendőrségnek.

— **Pótadó H.-Dorogon.** Kevés a pénze a doroghi római katolikus iskolaszéknek s ezért legközelebbi ülésen elhatározta, hogy az iskolai céljára öt százalékos pótdát fog beszélni. Ennek engedélyezése céljából a vármege törvényhatóságához folyamodott. A kérvényt a törvényhatóság szeptember havi közgyűlésén fogják tárgyalni.

— **„Kérem legyenek szivesek letartóztatni.”** Ma délután a rendőrkapitányságra e szavakkal állított be egy kaptos ember: „Kérem a tekintetes urakat, legyenek szivesek engem letartóztatni.” Faggatták, kérdezték, hogy miért tegyék meg ezt a szivességet. — „Hát először azért, mert be vagyok rugva. Tetszik tudni, én a Vöröscsész kő vagyok B.-Ujvárosról. — Nagyon busultam, nagyon sokat ittam és most itt vagyok berugva. De előbb otthon is voltam, a feleségem nem eresztett be a lakásomba. Érzem, hogy valami rosszban töröm a fejemet, ha szabadjára hagynak, — akkor még valami rettenetes dolgot csinállok. Magam sem tudom, hogy mit, de nagy baj lesz abból.” Mindezeket szaggatott beszéddel mondta el Vöröscsész csizmadia, a ki meglehetősen viseltessen nézett ki, mint a ki nem ma kezdett busul és inni. A redőrség méltányolta ovatoságát és az egyik czellában elhelyezte, hogy kialudhassa magát. Vörös megköszönte a szivességet, lefeküdt és nyomban mély álomba szenderült.

Biciklin elfogva.

— Vakmerő rablás. —

Vakmerő rablási kísérletről kaptunk ma hírt. Annál érdekesebb a dolog, mert a tolvajt biciklin érték utól és fogták el, a mi még az országban sem történt még. Az esetről a következőkben számol be tudósítónk: Béres András kőműves, fényes nappal tegnap délután baltával s feszítő vasal felfegyverkezve beosont Buttykay Menyhértnek a „Phoenix” biztosító társaság titkáranak 1891 sz. kádas utcai házának udvarára. Ünneppon senki sem levén otthon zavartalanul feltörte az udvarra nyíló szoba egyik ablakát, melyen keresztül bemászott.

A szobában össze szedett minden elvihetőt. Azután feltörte a szekrényeket, ezüstneműeket, szivart stb pakkolván össze.

Már össze kötött minden lopott tárgyat egy csomóba, mikor egy 6 lövetű töltött revolvert akasztván le éppen az falról, ki akart szökni az ajtón.

Ekkor lépett be az udvarra Bodnár Géza, hivatalnok, a házigazda fogadott fia, ki szembe akart szállani a tolvajjal, lélekjelenél nem vesztve torkon ragadta Bérest, ki azonban mint a gyík, kiklott kezei közül s elszaladt.

Bodnár Géza alarmozta erre az egész utcát. Egész néptömeg futott a tolvaj után, ki a kapuban elhajítva a lopott tárgyakat, örült gyorsasággal vágatott le a kádas-utcán. Senkinek sem sikerült elcsipnie, annyira előnyben volt a futásban.

Ifj. Friedman Jakab éppen akkor fordult be biciklin a Miklós utcán, mikor a tömeg üzve a tolvajt, kiáltozta, hogy:

— Fogják el a gazembert, fogják meg a tolvajt!

Friedman biciklijén vette üzöbe Bérest s sikerült is neki öt rövid időn utól érni.

Hirtelen leugorván kerékpárjáról, vállon ragadta Bérest s a tömeg éljenezése közt adta át az oda siető rendőröknek.

Béres András kőműves segédet átkísérték a kir. ügyészség börtönébe.

Buttykaiéktól alig pár héttelezélőtt több száz forintot loptak el ugyan a szobából, erős agyanu, hogy a lopást szintén Béres követte el.

A posztiskizlik gondozása.

— Miniszteri leirat. —

A kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett a posta és táviró hivatalokhoz, a melyben az új levélszekrények gondozását írja elő, az érdekes rendelet a következő:

A levélszekrényeket lehetőleg az időjárás behatásának kevésbé kitett helyekre kell kifüggeszteni. A szekrényeket a levélgyűjtés alkalmával, kivált nyáron, eső után tiszta, száraz ronggyal le kell törölni s ezenfelül minden héten és legcélszerűbben hétfőn megmosni,

szivacsosall leitatni és szarvasbőrrel azonnal szárazra törölni.

A színehagyott, illetve megfakult, de még nem foltos szekrényeket tisztára mosás és szárazra törés után főzött lenolajba, nem pedig terpentembe mártott ronggyal vékonyan bekenni s amikor ez megtörtént száraz, vázsonruhával tisztára törölni kell, nagyon ügyelve arra, hogy az olajból semmi se maradjon a szekrényeken. Másféle olajjal, zsírral vagy fagygyuval kenni a szekrényeket nem szabad. A zsírfolt a szekrényekről is úgy, mint a kocsikról petróleummal távolítandó el.

A rendes gondozás mellett is, vagy huzamos használat folytán kopottá vált szekrényeket szakértő iparos mázólo által újra kell festetni és fénymázoltatni. A kinstári hivatalok igyekezzenek székelyükön levő iparosokkal oly megállapodásra jutni, mely szerint ezek a szekrényeket bizonyos évi átalány mellett mindég fényezett és jó karban tartásuk.

Ezen megállapodásokról, mielőtt érvényesekké válnának, az illetékes igazgatóság utján hozzám jelentés teendő; a hol pedig ily egyezség már létrejött, az arra vonatkozó írásbeli nyilatkozat, ajánlat vagy szerződés utólag hozzám bemutatandó.

A posta- és táviró biztosok szemleutjaik alkalmával fordítsanak kellő figyelmet arra, hogy a levélszekrények megfelelő jó karban és tisztán tartassanak s a hol gondatlanságot vagy hanyagságot találnak egész nyomatókkal járjanak el s intézkedéseikről a hibás postaszállító, vagy postamester, illetve hivatal megnevezése mellett, elüljáró igazgatóságukhoz tegyenek jelentést.

SZÍNHÁZ.

* **Tiszay színtársulata M.-Szigeten.** Kedvezőtlen sikert eredményeztek Tiszay színgazdátának az eddigi előadások M. Szigeten. Pedig, hogy megérdemléné a jobb pártolást bizonyítja az oda való sajtó is. Egyik m.-színgeti lap különben ezzel biztatja a lelkiismeretes színgazdát. „Még vagyunk győződve, hogy ha a saison elején még az Ujházi fellépést sem véve ki — nem is volt a közönség támogatása nagy mérvű, ezután újra felbuzdul közönségünk s a nem jó kezdet a legjobb véggel fogja jutalmazni az igazdát. Jó előadások gondosan összeállított reportoir, előkény igazgató, buzgó társulat egyaránt megérdemlik a támogatást.” A mult héten vasárnap a „Szép Heléna” került színre — mint írja tudósítónk. A czimszerepet Margó Zelma játszotta s énekelte szép hatás mellett Németh János is zajos sikert aratott Páris királyfi szerepében. Hétfőn a „Tabarin felesége” adatott Tapolczay s Csérny előadásával. Ugyanekkor a „Paraszt becsülete” került reportoira szép hatás mellett. Kedden a „Bánkban”, Szerdán „Ripp Van Vinkle”, Csütörtökön „Bernardo Montilla” adatott.

* **Színész-nyugdíj egyleti közgyűlés.** A debreczeni színész segélyző nyugdíj egylet tegnap délelőtt 10 órakor a városháza kistermében tartotta meg rendes évi közgyűlését Dr. Király Ferencz orsz. képviselő elnöke alatt. Kepe s Géza jegyző olvasta a mult évi jelentést, a melyben elmondja, hogy az egylet vagyona 37.852 frt 30 kr. Az egyletnek 13 élő tagja van, melyek közül öten már évi segélyben részesülnek. A mult évben az egylet Lenkei Gyuláné született Bogyola Emmát 240 forint segélyben részesítette. Örvényi Ottó az egylet pénztárnoka 16 éven keresztül 100 frt évi tiszteletdíját az egylet részére adományozta, ugy szintén Kepe s Géza az egylet jegyzője is. Mindezeket a közgyűlés tudomásul vette, és a választmánynak a felmentvényt megadta. A régi választmány újból választatott. Elnök lett dr. Király Ferencz, világi választmányi tagok Sesztina Lajos, Szepessy Gusztáv, pénztárnok Örvényi Ottó, jogtanácsos: Dr. Kola János, jegyző: Kepe s Géza. Egyleti választmányi tagok lettek Foltényi Vilmos, Dalnoki Béni, Püspöki Imre és Mándoki Béla. — A közgyűlés ezután még elhatározta, hogy a jövő évben az egylet a városhoz fog fordulni némi segélyért. Apróbb ügyek letárgyalása után a közgyűlés berekesztetett.

Különfélék.

+ **Szerelm és revolver.** Egy bőbeszédű újvárosi gazda jött be a minap a rendőrségre. P. biztost kereste s valamit igen szorongatott a markában. Mikor rá talált a biztosra, beszédbe kezdett.

— Mert kérem, ehol el! (s ezzel a kezében tartott valamit lecsapta az asztalra) ez itt egy revolver. Kosaras János pincézér ezzel akart a lányomra löni. Mert tetszik tudni, a fiatal ember szerette a leányomat, de a leányom nem szerette a fiatalembert. Hát hogy szeresse, ráfogta ezt a revolvuskát, ni! A leányom sikoltott, én beszaladtam a szobába, a fiatalembertől elvettem a revolvuskát, magát pedig úgy kilóditottam az ajtón, csak úgy megtudni, hogy ugy-e nem érdemes ilyen fiatalemberhez hozzávarrni a leányt?

A biztos kíváncsian nézett a sokat beszélő atyafira.

— Milyen fiatal emberhez? kérdezte végül.

Az atyafi nagyot toppantott a lábával s haragosan mondta:

— Hát olyanhoz, kérem, a ki nem állt olyan revolvuskát fogni egy szüzi hajadonra, a mi hogy meg sincs töltve.

+ **A lynchelés.** Elszomorító statisztikai adatok at olvasunk egy amerikai újságban a lynchelésről. A számok azt bizonyítják, hogy a tömeg rögtönös igazságszolgáltatása sokkal gyakoribb, mint a törvényes kivégzés esetei. Míg ugyanis 1886-tól 1894-ig 1495 lynchelési eset volt, addig a törvényes kivégzések száma csak 917 volt az Egyesült Államokban. Nagyon helyesen jegyzi meg erre a Temps, hogy ez már a barbárságba való visszaesésnek jele.

+ **Talmi vadember.** Barcelonát jó darabig mulattatta egy őserdei vadember ősemberi mutaványaival s ugyancsak gyűjtötte a kíváncsiak tömegének aprópénzét halomra. — A kadtak azonban emberek, a kik nem igen hittek a tisztelt ősember eredetiségében s arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a testet fedő szőrt, ha mással nem, hát Csillag-pomádeval is meg lehet növeszteni. — Történt azonban, hogy ez a czirkusz, a melyekben a h. emittatlan vadember produkálta magát, ki gyulladt, mely alkalmmal az ősember a helyett, hogy a pénztárt mentette volna meg, a legközelebbi fára szökött s természetű vad-sággal annak ágai között egykedvűen huzta meg magát. — Ettől a naptól kezdve mindenki valódi vadembernek tartotta, egyen kívül. — Az az egy utánna járt a dolognak s ki is süttötte, hogy a tisztelt népbolondító nem lármázik ugyan a rengetegekből, de azért vámbhivatalnok korában is megvadulhatott annyira, hogy a jóhiszemű közönség pénzére utazzék. Miután a barcelonai törvényszék ugy találta, hogy vademberrel szemben ő sincs udvariasságra kötelezve, elfogatta az atyafit és szépen elcsukatta.

+ **Merénylet a Rothschild-bankházban.** Az anarkisták újra kísértének Párisban. Erre vall legalább egy táviratunk, amely szerint a Rothschild bankár-cég jogi osztályának főnöke, Jakobszki merényletnek lett az áldozata. A merénylet alapjában véve báró Rothschildnak szólott, a kinek egyik, címére érkezett levelét Jakobszki bontotta föl, A levélben két katon lap közé helyezve, gyújtópreparátum volt, amely a levél felbontása or felrobbant és Jakobszkit súlyosan megsebesítette. A szerencsétlen egyik szemét és jobb kezének valamennyi ujját elvesztette. A levélnek csak egyes darabjait találták meg.

Mindentéle.

× **A pillangók színérzéke.** A látóképeség nagyon ki van fejlődve valamennyi rovarban, de talán egyben sem annyira, mint a pillangóban. Ez a tulajdonság nem a megszire látásban nyilvánul, hanem a színek megkülönböztetésében, Sir John Lubock, a híres angol természetvizsgáló bebizonyította, hogy a virágnak még azokat a színárnyalatait is kiveszi, a melyeket mi az ezerszerszeresen nagyító mikroszkop alatt sem fedoznénk

fel. Egy pillangófaj az ő kertjében sűrűen járt el egy rózsatőre és elmaradt, mikor ezt a rózsatövet téli kertjébe áthelyezte. Pedig volt ott még tíz olyan, a mely tökéletesen hasonlított az eltávolított tőhöz és minden tulajdonságában megegyezett vele. Csakis egy végtelenül finom színárnyalat, az ultraviola, hiányzott belőle. A következő évben kiderül ez, mikor kihozta a tövet a kertbe, de már ekkor hiába sábitotta az elpártolt pillangókat, mert a színárnyalat azalatt megváltozott. Lubock ugy jött rá, hogy az eltávolítás előtt fikszizotta a spektrálanalízis segítségével a színeket és újból, mikor visszahozta. Azt mondja erre tréfásan a híres angol tudós, hogy a pillangók sorából kerülne ki a világ legnagyobb festőművésze, mert nincs második szerves lény, a melyben hozzá hasonlóan volna fejlődve a színérzéke.

„Szeret-e hölgyem sirig?” kérd a férfi,
Sirig kíséri végre özvegye.
S künn egy bus fejfa évről-évre kérdi.
Nincs koszorúja vajjon, — hol vegye?

Semmi sem dicséretesebb és nemesebb, mint megvetni a pénzt, ha nincs; jótékony-ságra és bőkezűsége fordítani, ha van.
Cicero.

Háláért tenni jót, uzsorástól is kitelik.
Kölcsöy F.

Semmi sem gazdagítja úgy az embert, mint az alamizsna-adás.
Szalézi Szt. Tamás.

Szemesnek a világ...
Jó, de est a szemeséget
Tul ne hajtd az elégen,
Mert az, a ki nagyon szemes,
Szörnyű könnyen szemtelen.

Meg kell vetni azt a nőt, a ki unatkozik, noha gyermekei vannak!

Közgazdaság.

Gyümölcskiállítás Máramarosban. Kutka Kálmán máramaros vármegye alispán buzgón fáradozik hogy Máramarosban a gyümölcs-tenyésztés iránt az érdek és érdeklődés erős-bődjék s a kerti gazdaságban a lakosság bő-jövedelmi forrásra találjon. Miután Máramarosban ez évben kedvező alma és szilva termés mutatkozik, az alispán több württembergi és badeni gyümölcskereskedővel lépett érintkezésbe s egy remélhető, hogy e vidékről több száz kocsi bornak való és nemesebb fajú alma jut külföldre. Kutka alispán kezdeményezése folytán szeptember végén Szigeten gyümölcskiállítás is lesz, a melyeken nemcsak gyümölcsöket, de konyhakertészet terményeit is bemutatják. Nehány kiválóbb gazda mezőgazdasági nemes termékeit is ki fogják állítani. Ez a kiállítás nemcsak a gyümölcs-tenyésztés iránt való kedvet fogja fokozni, de Máramaros izes gyümölcseinek távolabb helyeken is piacot biztosíthat.

Budapesti gabonatözsde.

— A „Debreczeni Hirlap” távirata. —

Budapest, aug. 26.

Őszi buza	6.34—6.36.
Tavaszi buza	6.74—6.78.
Őszi rozs	5.43—5.45.
Őszi rab	6.60—6.62.
Május-juniusi tengeri hataridőre	4.48—4.50.

Sertésiacz. Budapest-Köbánya, 1895. aug. 24.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronkint 400 klgron felüli sulyban) 36 — krtól 37 krig. Öreg közép (páronkint 300 400 kgr. sulyban) — 34,— krtól 37,— krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 49— krtól 50— krig. Fiatal közép (páronkint 251 320 klgr. sulyban) 49 krtól 50— krig. Fiatal könnyű (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) — 49 $\frac{1}{2}$ krtól 50 $\frac{1}{2}$ krig. II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) — krtól — krig. Közép (páronkint 220—280 klgr. sulyb.) — — krtól — — krig. Könnyű páronkint 220 klgrig terjedő sulyban — —

— krtól — krig. III. S z e r b i a i: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban) —50 krtól 50 $\frac{1}{2}$ krig. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) —49 $\frac{1}{2}$ krtól 50 $\frac{1}{2}$ krig. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) —49 krtól — 50 krig.

Ingatlanok forgalma

a debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságánál.

F. évi aug. 13—23 ig — Szabó Mihály és neje Fazekas Erzsébet nyomtató u. 800 sz. a. lakos veszik, Riesz Károly és neje Szabó Eszter hatvan u. 1547 sz. a. lakosoktól hatvan utcaiz 586 öl □ területű szőlő földjüket tartozékaival együtt 400 forintért.

Vágó Mihályné Pataki Zsuzsanna 3355 sz. a. lakos veszi özv. Mészáros Istvánné Nagy Erzsébet 3299 sz. a. lakosoktól, ennek hatvan utcaiz 522. □ öl kerti szőlőjét tartozékaival együtt 400 forintért.

Bakó Mihály és neje Tóth Mária darabos u. 985 sz. a. lakosok veszik a Takarékos és Hitelintézet részvény-társaság tulajdonát képező s a debreczeni 1575 szikvben A I. 5862 hrsz. a. irott Ondódi földet 500 forintért.

Kis lotto-huzások.

Szombat, aug. 24.				
Temesvár	61	31	50	3 10
Bécs	85	20	16	1 7
Grác	57	51	87	73 37

CSARNOK.

Vármok.

A Raina szőke hullámain ringatózdom s gyönyörködöm a festői tájék elragadó szépségében. Az ég derült, a szép nap minden völgy-zugba bekukkant s fényt terjeszt maga körül. Tiszán látni a tájéket s határozott körvonallakkal feltűnedező vármokkoronával s szőlőpalásttal ékeskedő hegyeket.

Azok a szépen és jól gondozott szőlők szorgalomról s munkásságról, a hegycsucok tetején viharral daczó hatalmas vármok pedig régi dicsőségről regélnek.

A folyó minden kanyarulatánál változik a vidék, új alakzatok, új természeti szépségek tárulnak elénk s az ujonnan feltűnedező hegyeken a vármok koronák s a dombokon diszáló nemzeti emlékek az új nemzetek új dicsőségéről beszélnek.

Elvonulnak képzeletben a mult idők harczi, vad kegyetlenségeikkel s iszonyatos látványukkal. Hallom a száguldó paripák kemény patáinak dobogását, a fegyveres s pán-czélök zörgését s az éktelen harczi lármát; közbé a sebesültek jajveszékelését s a haldoklók halálhörgését.

Látom, mint gyarapodik az erős, látom hatalmának növekedését, erődítéseit s várainak építését. Magas, meredek s megközelíthetlen sziklaormokra vont a hatalom fészket s onnét uralkodik a vidék felett. Ott vannak a 6—8 méter vastag várfalak, melyeknek üregeiben szenvedtek azok, kik a várur ellen merészkedtek valamit tenni. Kétségbeesésükről tanuskodnak azok az óriási erőt igénylő falbontások, melyek néhány, még most is épen megmaradt várbörtönben láthatók. Eltört korsó cserepével ásta a rab a kemény s összetartó falból az első követ; az első kődarabbal törte a többi. Mennyi erőt, mennyi kétségbeesést tételez ily sisiphusi munka fel. Egy rab meg bontotta a falat kis helyen; egy másik egy méterre beásott. Beáshatott volna-e két méterre, ha két élete lett volna? A 6—8 méteres falat át nem törhette volna.

Szegény, szerencsétlen rabnak mennyi könnye hullhatott a nyirkos kőtalajra, míg csak ennyire is juthatott. Talán kedves felesége volt neki otthon? Édes fia? Leánya? Azokat akarta látni. S ez adott neki oly óriási testi-lelki erőt. Nem láthatta. Erős volt a kőfal, keményebb a kőve; kőnél még keményebb a várurnak a szive. Pedig annak is lehetett

Sör-Nagyraktáros

kerestetik a legtekintélyesebb
sörfőzdek egyike részéről.

Ajánlatok A. Z. 70. czim
alatt a kiadóhivatalba.

Korszakunk követelménye!

Egy fog 1 frt 50 kr.

készítettnek

Grósz Lajos

fogtechnikai műtermében

Budapest, Kerepesi ut 6. sz.

Kerepesi-bazár II. em. (ezelőtt magyar-utca) a
legjobb amerikai anyagból. Egész fogsorokat
ugyanezen arányban

(Alapított 1878.)

Ünnep- és vasárnap is található d. u. 5 óráig.

Építési vállalkozók

és a n. é. közönség

becses figyelmébe ajánlja magát:

ROSSI PRIMO

cement vállalkozó.

Vállalkozik: Granitterazó,
Cementlap burkolat,
Mozaiklap burkolat,
továbbá: Betonirozások,
Csatornázások,

azonkívül minden ezen szakmába vágó
munkálatok szolid, tartós kivitelben és ju-
tányos árban való előállítására.

Szíves pártfogásáért e-edezik

Rossi Primo,

Debrecen, Bárány-utca 2237. szám.

Javítások pontosan teljesíttetnek.

Ócska hangszerek becserelethetnek.

Sternberg Armin és Testvére

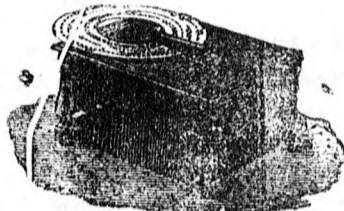
cs. és kir. szab. hangszer-ipar
Budapest VII. ker. Kerepesi ut 36
Saját gyárműhely, mindennemű hang-
szerek és azok kellekét az alkalmá-
szok. Mindennemű hangszerek és se-
relművek javítás és hangolász
szakszerű pontossággal teljesíttetnek.

Cs. és kir. szabad. „Columbus“ ezimbalomverőfej megszünteti az ed-
dig fátárságos pamutozás és ez-
názást, erős és csengő hangot nyerünk általa. Minden verőre bárki
ráhuzhatja és mindenkor le is huzhatja. Sohasem pusztul el. Ara
a verőpálcákkal együtt az utóbbiak minősége szerint 1.50, 2 frt, 2.50, 3, 3.50 és 4 frt. Külön
a „Columbus“ verőfej párja 1.— frt.

Legujabb! Legujabb!

INTONA

Elpusztíthatatlan acélszhangokkal, változtatható
ércjátéklapokkal és korlátlan műsorral.

Ezen új találmányu hangszerelem minden előzetes
tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz
tetszés szerinti zenedarabokat lehet játszani. Ara 12 frt,
a kótalapok drbja 30 kr. Megrendelések az árak elő-
leges beküldése mellett vagy utánvétellel teljesíttetnek.

HARMONIKA

saját készítményü

a legkitünőbb hangokkal,

3 frtól kezdve 4.—, 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, 10.— forintig
és feljebb.

Különlegességek acélszhangu harmonikákban.

Legujabban megjelent

Magyar harmonika-iskola

az egy vagy kétsoros harmonikához (30 legszebb zene-
darabbal), melynek segélyével minden előzetes zene-
ismeret nélkül a harmonika játszását egy fél óra alatt
mindenki megtanulhatja. Az egysoros harmonika-
iskola ára 1 frt, a kétsoros harmonika-iskola
ára 2 frt, mely összeg beküldése után bérmentve
küldjük.

Számoló czédula ingyen küldetük.

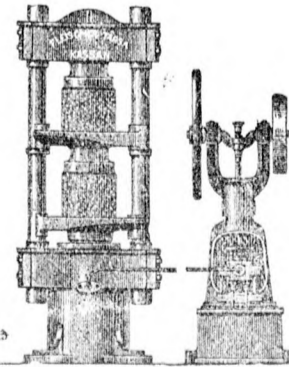
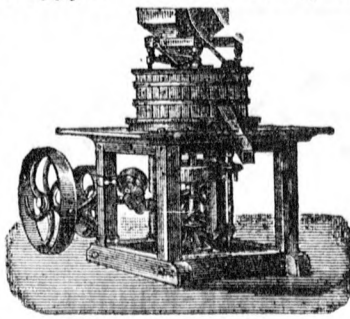
FLEISCHER és TÁRSA

GÉPGYÁRA és VASÖNTÖDÉJEKASSÁN

ajánlja a legnagyobb gonddal, csélszerűen készült és legjutányosabb árú:

Műmalom berendezéseit, mint: őrlőmalomokat, liszt-
osztályozó hengereket, liszt-felvonókat, buza-tisztító
gépeket, Ganz és Társa-féle hengereket stb.

Olajgyar berendezéseit, mint: olajsajtókat víznyo-
másra és kézi-erőre, pör-
kőzőket, olajmagrúzókat,
olajmagpép gyúrógépe-
ket, hajaló malmokat.
Fekvő gőzgepeit
2 1/2—18 loerőig.

Elkopott acélszöntvény malomhengerek rovátkozását vagy csiszolását s min-
dennemű javításokat a legpontosabban eszközölünk.

Állaink szállított gépekre és teljes berendezésekre vonatkozó bizonyítványokkal,
úgy a költségvetésekkel kívánatra szolgálunk.

Megbízásokat részünkre elfogad: **SESZTINA LAJOS** ur, Debreczenben.